

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ BANKACILIK YASASI
(62/2017 Sayılı Yasa)
Madde 38, 39, 40, 41 ve 44 Altında Tebliğ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasasının 38'inci, 39'uncu, 40'ıncı, 41'inci ve 44'üncü maddelerinin kendisine verdiği yetkiye dayanarak aşağıdaki Tebliği yapar:

Kısa İsim 1. Bu Tebliğ, "Üstlenilen Risklere İlişkin Tebliğ" olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM

Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Tebliğde metin başka türlü gerektirmedikçe;

"Bakanlık", Gelir ve Vergi Dairesinin bağlı olduğu bakanlığı anlatır.

"Banka", Yasa altında izin alarak faaliyet gösteren Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları ile yurt dışında kurulu olup, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde şube açmak suretiyle faaliyet gösteren şube bankalarını anlatır.

"Finansal Kuruluş", Yasanın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek için kurulan ve finans sektöründe faaliyet gösteren kuruluşları anlatır.

"Kişi", gerçek ve tüzel kişileri anlatır.

"Komite", bu Tebliğ amaçları bakımından, risk üstlenme/kredi komitesini anlatır.

"Konsolide Özkaynak", "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ" uyarınca hesaplanan konsolide özkaynağı anlatır.

"Kontrol", bir tüzel kişiliğin sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yarıdan fazlasına veya yönetiminde çoğunluğu sağlayacak etkiye sahip olma durumunu anlatır.

"Merkez Bankası", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankasını anlatır.

"Özkaynak", "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ" uyarınca hesaplanan özkaynağı anlatır.

"Risk Grubu", Yasanın 40'ncü maddesinde tanımlanan risk grubunu anlatır.

"Risk", Yasanın 38'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca risk sayılan işlemleri anlatır.

"Tüketici", kendi zanaatı, işletmesi veya mesleği dışındaki amaçlara yönelik bankayla risk sözleşmesine giren kişiyi anlatır.

62/2017

“Yasa”, Bankacılık Yasasını anlatır.

“Yönetim Kurulu”, bu Tebliğ amaçları bakımından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kurulu bankalar için yönetim kurulunu, şube bankaları için ise müdürler kurulunu anlatır.

Amaç

3. Bu Tebliğin amacı, bankaların riskleri tanımlaması ile başlayan risk üstlenme sürecini oluşturmak, oluşabilecek risklere karşı sınır ve kuralları belirleyerek, gerekli süreçleri oluşturabilmelerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde faaliyet gösteren bankalar, bu Tebliğ kuralları kapsamındadır.

İKİNCİ KISIM

Risk Gruplarının Oluşumu ile Risk Üstlenme Yetkisinin Devri

Risk Gruplarının Belirlenmesi

5. (1) Birden fazla ortaklıkta genel müdür, yönetim kurulu üyesi veya yönetim kurulu başkanı olarak görev alan kişilerle ilgili risk gruplarını oluştururken, aynı risk grubuna dâhil edilecek kişilerin tespitinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır;
- (A) Bu kişilerin görev aldıkları ortaklıklarda, bu ortaklıkların yükümlü buldukları bir mevzuatın bulunması durumunda, bu mevzuat uyarınca edinmeleri gerekenden fazla miktarda hisseye sahip olmaları.
- (B) Bu kişilerin görev aldıkları ortaklıklar arasında kontrol ilişkisinin bulunması veya birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçını ödeme güçlüğüne düşürebilecek kefalet, garanti veya benzeri bir ekonomik ilişkinin varlığı.
- (C) Bu kişilerin görev aldıkları ortaklıklarda kontrolü elinde bulunduran gerçek kişi ortaklar ile üçüncü dereceye kadar kan veya ikinci dereceye kadar sıhri hısımlar derecesinde akrabalık ilişkisinin bulunması.
- (Ç) Bu kişilere, mesleki eğitim, deneyim ve yeterliliklerinin üzerinde özlük haklarının tanınması.
- (2) Bu maddenin (1)'inci fıkrasında belirtilen hususların herhangi birinin varlığı halinde, yönetim kurulu başkan veya üyesi olarak görev yapanlar, bahse konu ortaklıklar ile aynı risk grubuna dâhil edilir.

Risk Üstlenme
Yetkisinin Devri

6. (1) Bankalarda risk üstlenme yetkisi yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu risk üstlenme, onay verme ve ilgili diğer politikaları oluşturmak, bunların uygulanmasını ve izlenmesini sağlamak ve gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Yönetim kurulu risk üstlenme yetkisini oluşturacağı komiteye ve/veya genel müdürlüğe devredebilir. Yönetim kurulu tarafından üstlenilen risklerde, genel müdürlüğün bunlarla ilgili yazılı teklifleri olmalıdır. Hesap durumu belgesi alınması zorunluluğu bulunan riskler için, genel müdürlüğün risk üstlenilmesine ilişkin önerilerinde, lehlerine bankanın risk üstlenmesi talebi bulunanların mali tahlil ve istihbarat raporlarının ekli olması zorunludur.
- (2) Yönetim kurulu, risk üstlenme yetkisini devretmeden önce, en azından riskin türünü, tutarını, vadesini, alınacak teminatın niceliği ile niteliğini, üstlenme sınırları ile kapsamını açıkça ve yazılı bir şekilde belirlemeli ve yetkisini bu sürecin ardından devretmelidir.
- (3) (A) Risk üstlenme yetkisini haiz olanlar, kendileri ile eş ve velâyeti altındaki çocuklarının veya bunlarla risk grubu oluşturan diğer kişilerin taraf olduğu risklere ilişkin değerlendirme ve karar verme aşamalarında yer alamazlar.
- (B) Ancak banka ve/veya bankanın dâhil olduğu risk grubu içinde yer alan ortaklıkların yönetim kurulu üyeleri ve genel müdürlerinden yalnızca bu sıfatları dolayısıyla, Yasanın 40'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca bankanın dâhil olduğu risk grubu içinde yer alanlar, bu maddenin (A) fıkrası kapsamının dışındadırlar.

Komitenin
Oluşumu

7. Banka yönetim kurulunun, risklerle ilgili olarak devredebileceği yetkiyi kullanmak üzere, Yasanın 19'uncu maddesinin (3)'üncü fıkrasına göre gereken eğitim şartlarını taşıyan üyeleri arasından seçeceği, iç sistemler üyesi hariç, en az iki üye ile banka genel müdüründen oluşan bir komite görevlendirilebilir. Herhangi bir toplantıya katılmayacak komite üyesi yerine görev yapmak üzere, yine aynı şartları taşıyan yönetim kurulu üyeleri arasından yedek üye seçilebilir. Komitenin üye ve yedeklerinin seçiminde, yönetim kurulu üyelerinin en az dörtte üçünün olumlu oyu aranır.

Komitenin
Çalışma Esasları

8. (1) Komite, tüm üyelerin katılımı ile toplanır ve oybirliği ile verdiği kararlar doğrudan, oyçokluğu ile verdiği kararlar yönetim kurulunun onayından sonra uygulanır.
- (2) Komitenin gündemi, genel müdür veya genel müdürün izinli olması halinde genel müdür vekili tarafından belirlenir ve diğer üyelere duyurulur.

- (3) Komite tarafından üstlenilen riskler için genel müdürlüğün yazılı önerisi aranır. Hesap durumu belgesi alınması zorunluluğu bulunan risklere ilişkin yapılacak önerilerde, lehlerine bankanın risk üstlenmesi talebi bulunanların mali tahlil ve istihbarat raporlarının ekli olması zorunludur.
- (4) Yönetim kurulu, komitenin faaliyetlerini denetlemekle yükümlüdür. Yönetim kurulu üyelerinden her biri, komiteden, komitenin faaliyetleri hakkında her türlü bilgi ve/veya belgeyi istemeye ve gerekli göreceği her türlü kontrolü yaptırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Hesap Durumu Belgesi

Hesap Durumu Belgesi Alınması	9.	(1) Risk ilişkisinin devam ettiği süre boyunca, her yıl hesap dönemini izleyen altı ay içerisinde hesap durumu belgesi alınır.(2) Bankaların üstlenecekleri riskler için, aşağıda sayılan işlemler hariç, hesap durumu belgesi almaları zorunludur. (A) 150.000 TL'yi (Yüz elli bin Türk Lirası) geçmeyen işlemler.(B) Kamuya ait risk olarak Merkez Bankasına raporlanan, "devlet kefaletine haiz olan riskler (AAA2)" ile "diğer kamu niteliğinde olan riskler (AAA3)".(C) Yabancı ülkelerin merkezi idareleri, merkez bankaları ile veya bu kuruluşlar tarafından çıkarılan veya ödemesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler.(Ç) Merkez Bankası ve/veya nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler.(D) Teşkilatlanmış borsalardan alınan veya alacaklardan dolayı elde edilen hisse senetleri.(E) Yurt içi ve yurt dışı bankaların kendi aralarındaki vadesiz veya vadesi üç ayı aşmayan işlemler ile bu bankaların mukabil kefaletine dayanılarak verilecek teminat ve garantiler.(F) Yasanın 41'inci maddesinin risklerin dikkate alınma oranlarına ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla Ek-1'de asgari ikinci sınıf olarak tasnif edilen derecelendirme notlarına haiz yabancı ülkelerde bulunan bankalarla yapılan işlemler ile bunların kefaletine dayanılarak verilecek gayrinakdi riskler.(G) Banka nezdinde tutulan nakit bloke karşılığı işlemler.

- Hesap Durumu Olarak Kabul Edilecek Belgeler
10. (1) Bankalar, bu Tebliğin 9'uncu maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca hesap durumu belgesi olarak,
- (A) Şirketlerden tabi oldukları mevzuat veya muhasebe sistemleri uyarınca düzenleyecekleri dipnotlarını da içeren bilanço, kâr ve zarar cetvelleri ile bunlara ek mali tabloları ve Ek 2'de yer alan örneğe uygun düzenlenecek tanıtıcı bilgiler formu hesap durum belgesi olarak kabul edilir.
- (B) Bilanço esasına göre defter tutmayan gerçek kişiler lehine üstlenilecek riskler için, bu kişilerin faaliyetlerinin niteliğine uygun olarak düzenlenecek belgeleri ve Ek 2'de yer alan örneğe uygun düzenlenecek tanıtıcı bilgiler formu hesap durum belgesi olarak kabul edilir.
- (C) Ticari risk niteliği taşımayan işlemler için gerçek kişilerden Ek 3'te yer alan örneğe uygun olarak alınacak hesap durumu belgesinin ekinde kişinin kimliği ve gelirini gösterir belgeler alınır.
- (2) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yerleşik kişilerden alınacak hesap durumu belgelerinin yetkili ve sorumlu şahıslarca imza edilmiş olmalıdır.
- (3) Yasanın 41'inci maddesinin 10'uncu fıkrası uyarınca risklerin dikkate alınma oranlarına ilişkin yapılacak hesaplamalara göre banka nezdindeki toplam riskleri yüz bin Amerikan Dolarını (100.000 USD) aşan yurt dışında yerleşik kişilerden, kredi notları Ek 1'de asgari ikinci sınıf olarak tasnif edilenlerden daha düşük olanlardan alınacak mali tabloların, ilgili ülkelerin mevzuatına göre yetkilendirilen veya uluslararası düzeyde faaliyet gösteren bağımsız denetim firmaları tarafından onaylanmış olması şarttır.
- Hesap Durumu Belgelerinin Denetlenmesi
11. (1) Üstlenilecek risklerin ve verilecek kefalet ve teminatların bir milyon Türk Lirasını (1.000.000 TL) geçmesi halinde;
- (A) Hesap durumu belgesi ile ekli bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinin mevzuat hükümlerine, uygulanan muhasebe ilkeleri ve muhasebe standartlarına uygunluğunun, Gelir Vergi Yasasının 60'uncu maddesine göre Bakanlıktan asgari "Halka açık şirketler hariç olmak üzere vergi yükümlülüklerinin hesaplarını tutma, teftiş veya kontrol etme, mali tablo ve beyanlarını hazırlayıp sunma" yetkisine sahip kişilerce denetlenmesi şarttır.
- (B) Ek 4'te yer alan esaslara uygun raporun düzenlenmesi ve raporun uygun görüş içermesi gerekir.

- (2) Bu maddenin (1)'inci fıkrasının uygulanmadığı durumlarda bankanın, asgari içeriği yazılı olarak önceden belirlenmiş mali tahlil ve istihbarat raporu hazırlayarak, bir rapor oluşturması şarttır. Ancak bu durumlarda, banka raporunun riskin üstlenilmesi ile ilgili olumlu görüşü bulunması ve bu sonuca varmasını sağlayan bilgi ve belgeleri bulunduruyor olması gerekir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Risk Üstlenme Sınırlarında Dikkate Alınma Oranları

BİRİNCİ BÖLÜM

Gayrinakdi Riskler ile Teminata Göre Risk Üstlenme Sınırları

Gayrinakdi
Risklerin
Dikkate Alınma
Oranları

12. (1) Yasanın 38'inci maddesinde sayılan işlemler ve bu işlemlere ilişkin olarak bankalar tarafından kabul edilen aval, garanti ve kefaletler risk üstlenme sınırlamalarına dâhil edilir.
- (2) Risk üstlenme sınırlarının uygulamasında;
- (A) Nakit temini amacıyla verilen teminat mektupları, kabul kredileri, menkul kıymet ihracında satın alma garantileri, kredi kartları harcama limiti ile çekler için ödeme taahhütleri yüzde yüz (% 100) oranında,
- (B) Bankalar tarafından ihraç olunan veya ödemesi garanti edilen menkul kıymetler karşılığında veya bu bankaların mukabil kefaletlerine dayanılarak verilen ve (A) bendi kapsamına girmeyen gayrinakdi krediler yüzde yirmi beş (% 25) oranında,
- (C) Diğer gayrinakdi krediler yüzde elli (% 50) oranında,
- (Ç) (1)'inci fıkra kapsamındaki aval, garanti ve kefaletler aval veya garanti verilen ya da kefil olunan riskinin dikkate alınma oranı ile aynı oranda,
- dikkate alınır.
- (3) Yasanın 41'inci maddesinde belirlenen risk üstlenme sınırlarının uygulamasında;
- (A) Döviz, faiz oranı ve altına dayalı vadeli, futures ve swap alım satım sözleşmeleri ile satın alınan alım ve satım opsiyonlarının nominal değerlerinin, sözleşmelerin başlangıç vadelerine göre, ekteki Tablo 1'de belirtilen oranlarla çarpılması,
- (B) Hisse senedine, altın dışındaki kıymetli madenlere ve diğer ürünlere dayalı vadeli, futures, swap alım satım sözleşmeleri ile satın alınan alım satım opsiyonlarına ilişkin sözleşmelerin pozitif rayiç değerleri ile, nominal değerlerinin kalan vadelerine göre ekteki Tablo 2'de belirtilen oranlarla çarpılmasından elde edilen tutarların toplanması,
- suretiyle dikkate alınır.

Konut, Taşıt ve
Tüketici
Risklerine İlişkin
Sınırlamalar

13. (1) Konut edinimleri ile konut teminatlı risklerde, risk tutarının teminat olarak alınan konutun değerine oranı yüzde seksen (% 80)'i aşamaz. Sınırlamaya konu riskler için teminat olarak alınan gayrimenkullerin değerlemesinin Merkez Bankası tarafından yetkilendirilmiş değerlendirme şirketlerine yaptırılması ve sınırlamada bu değerlerin kullanılması zorunludur.
- (2) Tüketiciler lehine binek araç edinimi amacıyla üstlenilecek taşıt risklerinde ve taşıt teminatlı risklerde veya yapılacak icar satış işlemlerinde veya katılım bankaları için finansal kiralama işlemlerinde, risk tutarının taşıtın değerine oranı, taşıtın nihai fatura değerinin yüzde yetmiş beş (% 75)'ini aşamaz. İkinci el binek araçlarda taşıtın değerinin tespitinde kasko değeri esas alınır.
- (3) Konut alımı, konut tadilatı ve diğer gayrimenkul alımı amaçlı üstlenilecek riskler ve bu risklerin yeniden finansmanı amacıyla üstlenilen riskler hariç olmak üzere, tüketici risklerinin vadesi yetmiş iki (72) ayı aşamaz. Maaş karşılığı üstlenilen riskler de bu fıkra çerçevesinde değerlendirilir.
- (4) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce üstlenilen risklerin yeniden yapılandırılması halinde, tahsis edilen vadenin uzatılmaması şartıyla, bu madde hükümleri uygulanmaz.
- (5) Bu maddede belirtilen sınırların aşılması halinde, aşan risk tutarı, (1)'inci fıkraya konu riskler için teminat olarak alınan gayrimenkullerin değerlemesinin Merkez Bankası tarafından yetkilendirilmiş değerlendirme şirketlerine yaptırılmaması halinde ise risk tutarının tamamı, bankaların özkaynaklarının hesaplanmasında sermayeden indirilen değer olarak dikkate alınır.
- (6) Tüketicilerin lehine üstlenilecek riskin yabancı para cinsi olması durumunda, yabancı para cinsinden belgeleyebildikleri gelirlerinin ve/veya varlıklarının bulunması ve Ek-6'daki beyannamenin müşteriden alınması şarttır. Gelire göre üstlenilecek riskler için belgelenen gelirin, dönemsel ödeme taksit tutarının en az yüzde yetmiş beş (% 75)'ini karşılayabilecek düzeyde olması gerekir.

Şube Bankaların
Merkezleri
Ve/veya Yurt
Dışında Kurulu
Diğer Şubeleri
İle Yaptıkları
İşlemler

14. (1) Şube bankaların merkezlerine ve/veya yurt dışında kurulu diğer şubelerine yaptıkları tevdiat, Yasanın 38'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (A) bendi kapsamında risk sayılır ve Yasanın 41'inci maddesinin (1)'inci fıkrasında yer alan "Bankanın dâhil olduğu risk grubu" hesaplamasına dâhil edilir.
- (2) Bu madde uygulamasında, yapılan tevdiatın vadesinden kısa olmamak kaydıyla, merkez ve yurt dışında kurulu diğer şubelerden sağlanan fonlar, Yasanın 41'inci maddesi kapsamında nakit karşılık olarak değerlendirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Konsolide Bazda Risk Üstlenme

- Risk Üstlenme Sınırlarının Konsolide Bazda Hesaplanması
15. (1) Yasa uyarınca yürürlüğe konulan düzenlemelere göre, ana ortaklık tarafından Yasanın 41'inci maddesinde yer alan risk üstlenme sınırları, bu madde uyarınca konsolide bazda hesaplanır ve uygulanır.
- (2) Konsolide risk üstlenme sınırları, ana ortaklık ile konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna dâhil her ortaklığın bilanço ve bilanço dışı hesaplarında yer alan riskler ve "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ" uyarınca hesaplanan konsolide özkaynak tutarı dikkate alınarak, konsolide mali tabloların hazırlandığı dönemler itibariyle hesaplanır. Konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşların faktoring alacakları ile çeşitli ikrazlarına ve vermiş oldukları ödüncülere ilişkin kalemler nakdi risk niteliğindedir.
- (3) Bir risk grubu lehine üstlenilebilecek risk üstlenme sınırının konsolide bazda hesaplanmasında, risk grubu tanımı kapsamındaki kişilerin, konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna dâhil tüm ortaklıklara olan ve (2)'nci fıkrada belirtilen nitelikteki tüm borç ve yükümlülükleri dikkate alınır.
- (4) Bir risk grubu lehine üstlenilebilecek risk üstlenme sınırının konsolide bazda hesaplanmasında, risk grubu tanımı, ana ortaklık ve konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna dâhil her bir ortaklık dikkate alınmak suretiyle, "finansal kuruluşlar topluluğunun da dâhil olduğu risk grubu" şeklinde uygulanır.
- (5) Yasanın 41'inci maddesinde yer alan risk üstlenme sınırları, solo bazda da hesaplanır ve uygulanır.
- (6) Yasa hükümlerinin uygulanmasında aşım tutarı olarak, solo ve konsolide bazda hesaplanan sınırlardan hangisinde aşım varsa o tutar, her ikisinde birden aşım varsa yüksek olan tutar dikkate alınır.
- (7) Bankalar tarafından, bu bankaların yabancı ülkelerde bankacılık faaliyetlerinde bulunan ortaklıklardan konsolide edilmeyenlerin yükümlülüklerine karşılık, yabancı ülkelerin yetkili mercilerine ilgili ülke mevzuatı gereğince verilen sınırsız garanti niteliğini taşıyan taahhütler yüzde otuz (% 30) oranında dikkate alınır ve risk üstlenme sınırlarının hesaplanmasında esas alınacak tutar, ortaklığın yükümlülüklerinden, ortaklık tarafından bankaya verilen riskler ile ortaklığın ilgili ülke mevzuatına göre hesapladığı ana sermayenin indirilmesiyle bulunur.

- (8) Bu Tebliğin 12'nci maddesinde belirlenen dikkate alınma oranları ile sınırlamalara tabi olmayacak işlemlere ilişkin hükümler saklıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Farklı Sınırlamalara Tabii İşlemler ile Risklerin İzlenmesi

Risk Üstlenme
Sınırlamalarında
Farklı Oranlar
Kullanılan
İşlemler

16. Yasanın 41'inci maddesinin (9)'uncu fıkrasına göre Merkez Bankası tarafından belirlenen yasal sınırlamalara tabi olmayan işlemler ile bunların oran, süre, usul ve esasları aşağıdaki gibidir:

(1) Yasanın 41'inci maddesinin (9)'uncu fıkrasının (A) bendi uyarınca karşılığı banka nezdinde nakit olarak bloke edilen işlemlerde dikkat edilmesi gereken asgari hususlar aşağıdaki gibidir:

(A) Oransal sınırlar:

(a) Bir kişi veya bir risk grubu lehine, teminat olarak alınan nakit bloke rakamına bakılmaksızın, banka özkaynağının % 100'ü üzerinde risk üstlenilemez.

(b) Teminat olarak alınan nakit bloke ile üstlenilen risk aynı para cinsi olmaması halinde teminat rakamının üstlenilen risk tutarından en az yüzde on (% 10) daha yüksek olması gereklidir.

(B) Nakit blokenin üstlenilen risk dönemi boyunca var olmasının tesis edilmesi:

(a) Banka nezdindeki nakit blokenin, hem sistemsel girişinin yapılmış hem de ıslak imzalı ve pullanmış halde, şüpheye yer vermeyecek şekilde üstlenilen risk ile ilişkisi kurulmalıdır.

(b) Nakit bloke Sözleşmeler Yasasının gerektirdiği tüm unsurları taşımalıdır.

(C) Üstlenilen risk tutarı düşerken, blokenin bir kısmının müşteriye ödenmesi durumunda:

(a) Yeniden (B) fıkrasının (a) alt bendinde izah ettiği şekli ile düzenlenmelidir.

(b) Bloke konusu nakdin, risk süresince müşterinin serbest kullanımına bırakılmamalıdır.

(Ç) Üstlenilen riskin sona ermesi veya ilişkinin sona erdirilmesini takiben, müşteri talimatına gerek duyulmaksızın teminat olarak tutulan nakit bloke serbest bırakılır.

(2) Yasanın 41'inci maddesinin (9)'uncu fıkrasının (D) bendi uyarınca Merkez Bankasınca belirlenen diğer işlemler aşağıdaki gibidir:

(A) Özkaynağın yüzde otuzuna (% 30) kadar yasal sınırlar içinde olan işlemler:

Fasıl 149

- (a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde veya Türkiye’de kurulu herhangi bir banka nezdinde bulundurulmuş tamamı üç aya kadar vadeli hesaplar ile bu bankalarca ihraç edilen ve vadesine azami üç ay kalan banka finansman bonoları.
- (b) Vadesine bir yıldan az kalan Türkiye Cumhuriyeti devlet iç borçlanma senetleri.

(B) Bu Tebliğin 14’üncü maddesinin (1)’inci fıkrası kapsamında merkezi yurt dışında kurulu bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki şubeleri, merkezleri ve yurt dışında kurulu diğer şubeleri ile borç-alacak kayıtlarının mutabakatsızlığından kaynaklanan günlük farklar ile bankaların muhabirlerine, yurt dışında kurulu merkezlerine ve/veya herhangi bir şubelerine yapmış olduğu hesaplar,

- (a) Takip eden ilk iş günü içerisinde hesapların yasal sınıra çekilmesi ve
- (b) Takip eden iki iş günü içerisinde Merkez Bankasına belgelenip istisna talep edilmesi şartıyla,

Yasanın 41’inci maddesinin (1)’nci fıkrası gereği bir risk grubu lehine üstlenebileceği özkaynağın yüzde yirmi beşi (% 25) ve/veya bankanın dâhil olduğu risk grubu için yüzde yirmisi (% 20) sınırlarıyla ilgili Merkez Bankası istisna tanıyabilir.

Risk Üstlenme
Sınırlarının
İzlenmesi

17. (1) Bankalar tarafından risk üstlenme sınırlarının hesabında, banka bakımından nihai riskin kimden doğduğu ve yükümlülüğünün kime ait olduğu dikkate alınarak, bankanın üstlendiği riski fiilen kullanan kişiler ile lehine risk üstlenilen kişilerin farklı olabileceği ya da birden fazla kişi lehine risk üstlenilmiş sayılabileceği hususlarının göz önünde bulundurulması ve bireysel risk üstlenme sınırlarının her bir kişi bazında ayrı ayrı izlenmesi gerekir.
- (2) Yasanın 41’inci maddesinin (2)’nci fıkrası gereği özkaynağın yüzde onunu (% 10) aşan riskler büyük risk sayılır ve toplamları özkaynağın sekiz katını aşamaz. Söz konusu büyük risk sınırının hesaplanmasında riskler için bankanın aldığı teminatlar ile gayrinakdi risklerde dikkate alınma oranlarına bakılmaz. Ancak, 12’nci maddenin 3’üncü fıkrası kapsamına giren işlemler ilgili dikkate alınma oranıyla değerlendirilerek hesaplamaya dâhil edilir.

BEŞİNCİ KISIM

Risk Sayılacak Finansman Yöntemleri

Katılım
Bankaları
Tarafından
Finansman
Sağlama
Yöntemleri

18. (1) Yasanın 38'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (B) bendinde risk sayılacağı belirtilen finansman yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar aşağıda belirtilmiştir.
- (A) Kurumsal Finansman Desteği:
Katılım bankası ile fonu kullanacak işletme arasında akdedilecek sözleşme dâhilinde, işletmenin ihtiyaç duyduğu her türlü emtia, menkul kıymet, gayrimenkul, hak ve hizmet bedelinin satıcıya ödenmesi koşuluyla işletmenin borçlandırılması işlemidir. Bu yöntemle kullanılacak fonlarla ilgili alım satıma ilişkin belgenin bir suretinin katılım bankasınca muhafazası zorunludur.
- (B) Bireysel Finansman Desteği:
Bireysel ihtiyaçlar için, gerçek kişi alıcıların doğrudan satıcılardan aldıkları mal veya hizmet bedelinin, katılım bankası tarafından satıcıya ödenmesi koşuluyla alıcının borçlandırılması işlemidir. Bu yöntemle kullanılacak fonlarla ilgili alım satıma ilişkin belgenin bir suretinin muhafazası zorunludur.
- (C) Kâr-Zarar Ortaklığı Yatırımı:
Katılım bankalarının kişilerin tüm faaliyetlerinden veya belirli bir faaliyetinden veya belirli bir parti malın alım satımından doğacak kâr ve zarara katılmak üzere bu kişilere fon kullanılması işlemidir. Bu yöntem ile fon kullanılmak için, fonu kullanacak olan kişilerle Ek 5'te yer alan örneğe uygun "Kar-Zarar Ortaklığı Yatırım Sözleşmesi" düzenlenir. Bankalar, fon kullandığı kişilerin kâr ve zararına, sözleşmede belirlenen oranlarda katılır. "Kâr-Zarar Ortaklığı Yatırım Sözleşmesinde, bankaların kâr ve zarardan alacağı pay ve varsa alacağı teminatlar açıkça gösterilir. Bu sözleşmede, projenin kârlılığında bağımsız olarak önceden belirlenmiş tutarda kâr garanti edilmesine dair hükümler yer alamaz.
- (Ç) Finansal Kiralama:
Taşınır ve taşınmaz malların geçerli finansal kiralama yasasının ilgili hükümleri çerçevesinde, katılım bankası ile kalkınma ve yatırım bankası tarafından temin edilerek kiraya verilmesidir.
- (D) Mal Karşılığı Vesaikin Finansmanı:
Katılım bankası ile fon kullanan arasında düzenlenecek yazılı bir sözleşme dâhilinde, mal karşılığı vesaik mukabilinde fon kullanılması işlemidir.

(E) Ortak Yatırımlar:

Yasanın 41'inci maddesindeki sınırlamalar dikkate alınmak kaydıyla, gelişme potansiyeli taşıyan ve kaynak ihtiyacı olan şirketlerin sermayelerine, taraflar arasında düzenlenecek sözleşme hükümleri çerçevesinde edinilecek ortaklık paylarının en fazla yedi yıl içinde halka arz yoluyla elden çıkarılması şartıyla, katılım bankalarınca iştirak edilmesi veya belirli bir yatırımın finansmanı amacıyla oluşturulacak fonlara katılınmasıdır. Sermayeye iştirak şeklindeki yatırımlar için düzenlenecek sözleşmelerde, sermayesine iştirak edilen şirketin yönetimi hususu başta olmak üzere tarafların hak ve yükümlülükleri ile sermayenin halka arz edilmesi sürecine ilişkin hükümlere yer verilmesi zorunludur.

ALTINCI KISIM

Oransal Sınırlara Uyumsuzluk

Oransal
Sınırlara
Uyumsuzluk

19. (1) Risk üstlenme sınırlarının hesaplamasında, "Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Tebliğ" uyarınca hesaplanan son dönem özkaynaklar ile konsolide özkaynakları dikkate alınır. Özkaynak ve konsolide özkaynaklarda olabilecek düşüşler nedeniyle Yasanın 41'inci maddesinde yer alan sınırlamaların hesabında aşım oluşması halinde, sözkonusu aşımın, özkaynak veya konsolide özkaynakların oluşan aşımını giderecek tutarda artırılması veya aşımın neden olan işlemlerin azaltılması suretiyle, ve her halükarda Yasanın 45'inci maddesi ve Yasanın onuncu kısmında belirtilen süreler ile gerekli tedbirlerin alınarak risk üstlenme sınırlarına uyum sağlanması zorunludur. Özkaynak veya konsolide özkaynak artışının sermaye artırımını yoluyla sağlanması halinde, artırılan bedelden özkaynak veya konsolide özkaynağın eksik kısmına eşit olan tutarın sözkonusu sürelerde nakden tahsil edilmesi şarttır. Oluşan aşımın, özkaynak ve konsolide özkaynak artışı gerektirmesi halinde, artırım, en yüksek artış tutarını gerektiren özkaynak dikkate alınarak gerçekleştirilir.
- (2) Yasal sınırlar üzerinde ve/veya aykırı bir şekilde risk üstlenilmesi halinde, bankalar bu durumu en geç takip eden ilk iş gününde bildirmek zorundadır. Bu durumun nedenlerini, söz konusu durumun giderilmesine ilişkin alınması planlanan önlemler ile birlikte Merkez Bankasına raporlama süresi içinde bildirilmesi şarttır.

(3) Yapılacak incelemelerde, bu Tebliğle düzenlenen sınırların tutturulmasına yönelik fiktif işlem yapıldığının tespit edilmesi halinde, bu işlemlere karşılık gelen tutarlar geriye yönelik olarak düzeltilmek suretiyle ilgili döneme ilişkin riskler yeniden hesaplanır ve raporlanır.

Ceza Kuralları 20. Bu Tebliğ kuralları Tebliğin çıkarılmasına yetki veren Yasa kuralları ile birlikte okunur ve bu Tebliğ kurallarına aykırı hareket edenlere Yasanın ilgili ceza kuralları uygulanır.

YEDİNCİ KISIM

Geçici Kurallar

Geçici Madde 1. Bu Tebliğde yer alan "Risk Üstlenme Sınırlarının Konsolide Esasa Konsolide Göre Hesaplanması" ile ilgili kuralların uygulanmasına Merkez Esaslara Uyum Bankası tarafından çıkarılacak "Konsolide Denetime İlişkin Tebliğ" in yürürlüğe girmesiyle birlikte başlanır.

Geçici Madde 2. Bu Tebliğde yer alan Gayrimenkul Değerleme Şirketlerine Ait Gayrimenkul Değerlemeler ile ilgili kuralların uygulanmasına Merkez Bankası Değerlemelerine İlişkin Hükümler tarafından çıkarılacak "Gayrimenkul Değerleme Şirketlerine Ait Tebliğ" in yürürlüğe girmesiyle birlikte başlanır.

Geçici Madde 3. Bu Tebliğ ile getirilen hükümler nedeniyle bir kişi veya risk grubu Yasal Sınırlara Uyuşmazlık lehine bankaların üstlendiği riskler toplamı, Yasada veya bu Tebliğde yer alan sınırlamaları aşan bankalar, bu kişi veya risk grubu lehine hiç bir şekilde ve surette yeni risk üstlenemezler. Bankalar bu Tebliğde getirilen yeni düzenlemeler dolayısıyla oluşmuş olan sınırlamalara Aralık 2018'e dek uyumlu hale gelmek zorundadırlar.

Geçici Madde 4. Bu Tebliğ'in 12'nci maddesinin (2)'nci fıkrasının (A) bendindeki kredi Kredi Kartı Harcama Limiti ile çekler için ödeme taahhütlerinin yüzde yüz (% 100) oranında dikkate alınmasına 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla Ödeme Taahhütlerine İlişkin Hükümler başlanır.

Geçici Madde 5. Bu Tebliğ'in 16'nci maddesinin (2)'nci fıkrasının (A) bendinin (a) alt Muhabir İşlemleri için Tanınan İstisnaya İlişkin Hükümler bendi 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren yüzde otuz (% 30) olarak uygulanır. 31 Aralık 2018 tarihine kadar bu oran yüzde elli (% 50) olarak uygulanabilir.

SEKİZİNCİ KISIM

Son Kurallar

- Yürürlükten Kaldırma
- 39/2001
14.11.2003
RG.148
20.06.2002
RG.67
25.04.2016
RG. 52
21. Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, 39/2001 sayılı Bankalar Yasasının 15'inci maddesinin (2)'inci fıkrası altında çıkarılan "Bankalarda Kredi Komitesinin Oluşumu ve Çalışma Esasları Tebliği", Yasanın 23'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının (B) ve (Ç) bendleri ile (5)'inci fıkrası altında çıkarılan "Kredilerle İlgili Esas ve Usuller Tebliği" ve Yasanın 33'üncü maddesi altında çıkarılan "Bankaların Sermaye Yeterliliği Standart Oranı ile Kaldıraç Standart Oranının Ölçülmesine, Değerlendirilmesine ve Diğer Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin" 8'inci maddesinin (2)'inci fıkrası ve 24'üncü maddesi, bunların altında yapılan işlemlere hâlel gelmeksizin, yürürlükten kaldırılır.
- Yürürlüğe Giriş
22. Bu Tebliğ Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.